

Jak na komunitní prostory v knihovnách?

Jak na komunitní knihovnu Jihomoravského kraje 2026

22. 4. 2026, Obecní knihovna Ratíškovice

Mgr. Lenka Dostálová

Lenka.Dostalova@mzk.cz

Význam knihovny v obci

- Dobře navržená knihovna je vizitkou obce stejně jako škola nebo náměstí. 😊
- Prostor knihovny slouží různým skupinám v různých časech po celý rok.
- Promyšlené dispoziční řešení a vstřícná atmosféra zvyšuje návštěvnost, prodlužuje dobu pobytu a přitahuje nové uživatele.

iVysílání

Hledat pořad nebo díl...

**Události
v regionech**

20. ledna 2025

Část: Knihovny v malých obcích udržují komunitní život

Umístění = budova + předprostor

- Umístění v centru obce, bezbariérovost
- Označení v orientačním systému obce
- Zřetelné označení budovy s jednoznačně definovaným vstupem
- Upravený předprostor- první kontakt s knihovnou😊
- Návratový box
- Parkovací místa, stání pro kola

V knihovně....

- Přehledná a funkční dispozice, jasné zónování (výpůjční pult, studijní zóna, dětský koutek, komunitní aktivity).
- Variabilita a multifunkčnost - prostor i vybavení pro různé typy aktivit a potřeby uživatelů.
- Jednotný vizuální styl (logo, označení regálů propagační materiály, webové stránky,....).
- Komfort pro uživatele i personál – ergonomie vybavení, akustika a vhodné osvětlení

Prostor pro děti – edukace i hra

- Umístěn samostatně nebo oddělit příčkou či vizuálně, případně obohatit o zvýšené patro,
- Pro skupiny je nutné zajistit dostatek místa a vhodného nábytku pro společnou práci.
- **Vybavení:** hrací koberec, podsedáky, sedací vaky, prolézací koutky, magnetické nástěnky, interaktivní chytrá zed', atd...

Prostor pro teens

- Prosto má působit neformálně, nejlépe konzultovat s cílovkou!
- Barevnost spíše neutrální, popř. atypická podněcující k aktivitě
- **Vybavení:** sedací vaky, závěsná křesla, herní konzole, strategické deskové hry,...

Víceúčelový sál – prostory pro vzdělávání a aktivity

- Maximálně variabilní prostor.
- Možnost pracovního sezení u stolů (kurzy atd.) a sezení v řadách sedadel (přednášky).
- **Vybavení:** audiovizuální technika, plátno, interaktivní tabule, 3D tisk, místo pro lektorský stolek,.... dostatek úložného prostoru.
- Součástí může být i minikuchyňka (s kávovarem, varnou konvicí atd.).

Další prostory bez nichž to nejde...

- Bezbariérové hygienické zázemí pro návštěvníky.
- Zázemí pro zaměstnance (prostor pro práci s fondem, čajová kuchyňka, šatna).
- Provozní prostory (úklid, sklad pro každodenní chod,...).

Vybavení knihovny...

- Uspořádání nábytku musí zajistit snadný přístup a pohodlí každému uživateli včetně hendikepovaných osob.
- Knihovní nábytek by měl být odolný, flexibilní, stohovatelný, lehce manipulovatelný a snadno udržovatelný.
- Při výběru nábytku zohlednit cílovou skupinu uživatelů podle věkových kategorií (děti, studenti, senioři apod.).

Venkovní prostory – bonus navíc

Knihovna Břetislava Kafky Červený Kostelec - Zahrada příběhů

- Atraktivitu knihovnu zvyšují venkovní prostory, které poskytují další místa pro uživatele a komunitní aktivity.
- Terasa, atrium, altán, komunitní zahrada,....
- Pozor již při projektování myslet na: údržbu, provoz a náklady, sklad pro zahradní nábytek, vhodné stínění!

Knihovna pro 21. století – ateliérové zadání pro studenty FA VUT v Brně

Spolupráce MCVRK s FA VUT

2019

2022

2020-2021

VÝSTAVA – (RE)VIZE KNIHOVEN VE 21. STOLETÍ

MK Znojmo, pobočka Loucká

MK Znojmo, pobočka Loucká

Plánovat prostory knihoven znamená především plánovat pro lidi!

1. **Zhodnocení současného stavu**
jak prostor reálně funguje (provoz, vybavení, fond, stav budovy - světlo, akustika, podlaha...)
2. **Pojmenujte, co má knihovna přinášet obci?**
očekávaný rozvoj - cílové skupiny a jejich charakteristika, služby, komunitní, vzdělávací a kulturní aktivity, provozní doba, zázemí zaměstnanců
3. **Jaké prostory budeme potřebovat a kdy?**
dispoziční uspořádání, mobiliář - přehled požadovaných prostor - např. volný výběr, makerspace, herna, coworking...), orientační kapacity (počet míst k sezení, studijních míst apod.), možnosti využití venkovních prostor
4. **Spolupráce s místními institucemi** (školy, kulturní zařízení, spolky), možnosti sdílení prostor
5. **Propagace knihovny a její viditelnost v prostoru**

NEBOJTE SE POŽÁDAT O KONZULTACI 😊

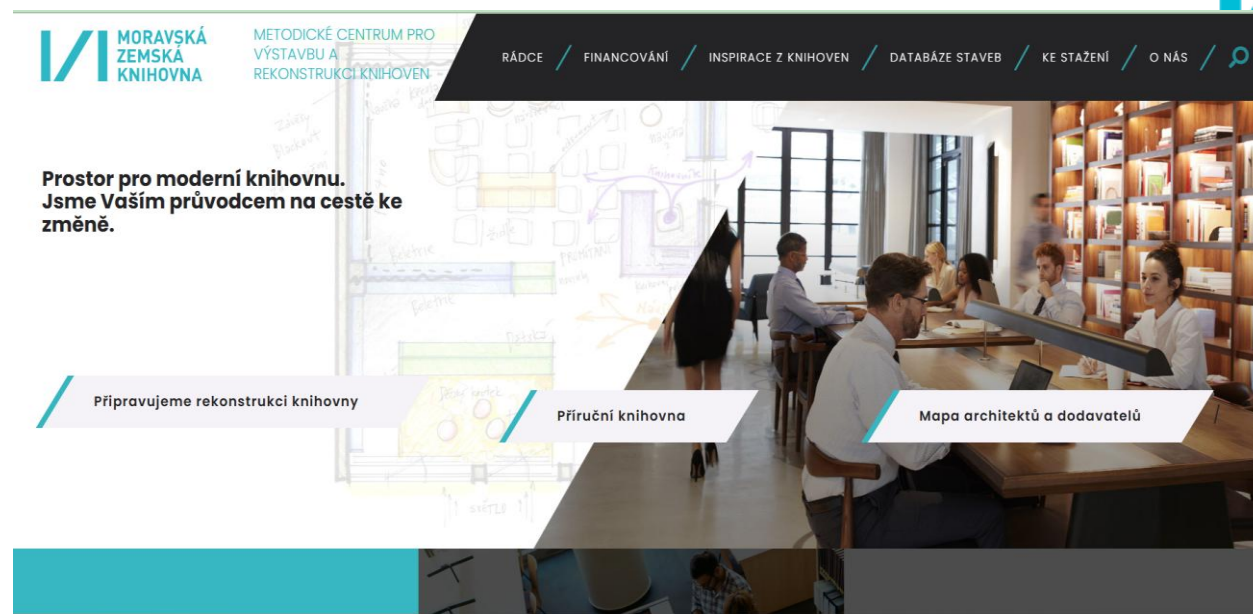

Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven

www.mcvrk.mzk.cz

Bezplatné metodické poradenství:

- při plánování projektu, formulaci zadání projektu, připomínkování návrhů,
- doporučení pro dispoziční řešení prostoru,
- tipy na vybavení (nábytek, technologie),
- kontakty na architekty, výrobce a dodavatele mobiliáře,

WEB - informační platforma – databáze staveb a příklady dobré praxe, mapa architektů, praktické rady, newsletter, metodiky, směrnice, příruční knihovna,....

Kde hledat informace...?

Brožura
pro knihovníky
a zřizovatele

VEŘEJNÁ KNIHOVNA
SRDCE OBCE

POMŮŽEME vám proměnit knihovnu v místo, kde budou uživatelé rádi trávit volný čas.
PRINÁŠÍME vám informace, jak na přípravu rekonstrukce knihovny nebo při výstavbě nové.
UJASNÍME knihovníkům i zřizovatelům vlastní představy a zjednoduší komunikaci s architekty.
PŘIBLIŽÍME zřizovatelům současně pojetí veřejné knihovny a překvapující možnosti, které nabízí.

VI MORAVSKÁ
ZEMSKÁ
KNIHOVNA

2025

2., PŘEPRACOVANÉ
VYDÁNÍ

**DOPORUČENÍ
PRO VÝSTAVBU, REKONSTRUKCI
A ZAŘIZOVÁNÍ KNIHOVEN**

ZŘÍZOVANÝCH A/NEBO PROVOZOVANÝCH
NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

VI MORAVSKÁ
ZEMSKÁ
KNIHOVNA

LENKA DOSTÁLOVÁ, VÍT RICHTER, MARIE ŠEDÁ, ATREA SPOL. S R. O.

Přišel jsem kvůli knize, zůstal kvůli prostoru a lidem 😊

- Dobrá knihovna začíná u potřeb svých uživatelů.
- I velké změny začínají malými kroky.
- Inspirace a spolupráce jsou klíčem k proměně.
- Knihovnu tvoří lidé, prostor a to „neviditelné“, čím ho dobrý knihovník umí naplnit. 😊

Děkuji za pozornost

Mgr. Lenka Dostálová
Lenka.Dostalova@mzk.cz

Jihomoravská energetická agentura (JIMEG)

Podpora renovací veřejných budov v JMK

Renovační tým JIMEG poskytuje obcím:

- Analýza potenciálu energetických úspor na veřejných budovách (vč. knihoven)
- Dotační a právní konzultace vedoucí k realizaci týmem navrhované renovace
- Plán akcí nutných k úspěšné realizaci reprezentativní a úsporné renovace
- Expertní poradenství v oblasti energetiky
- Podporu v průběhu celého procesu renovace

Co obec dostane?

- Zhodnocení stavebního stavu budovy
- Návrh renovace obálky budovy
- Návrh technologií a ohřevu vody v budově
- Zhodnocení návratnosti renovace a možností financování realizace renovace
- Možnost vzdělávání jak navrhnout a realizovat energeticky úsporná řešení pro veřejné budovy od Nadace Partnerství

Služby jsou obcím do května 2027 poskytovány ZDARMA. V případě zájmu se obraťte na kalandrova.anna@jimeg.cz nebo 724 308 516. (hrazeno projektem LIFE22-CET-LIFE JINAG EnU)

Spolufinancováno
Evropskou unií

jimeg

partnerství
nadace

jihomoravský kraj